

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΪΑΤΡΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ ΑΛΕΞΟΥΣ ΑΙΓΑΛΕΩ

Ταχ. Δ/ση : Αγ. Σπυρίδωνα 122 43 ΑΙΓΑΛΕΩ

Τηλέφωνο : 2105385619

FAX : 2105314877

E-mail : biomed.sciences@uniwa.gr

Πληροφορ.: Δ. Χανιώτης

Βαθμός Ασφαλείας :

Ημερομηνία :

Αριθμ. Πρωτ. :

Βαθμός Προτεραιότητα:

ΘΕΜΑ : «Ίδρυση και λειτουργία
του Διδρυματικού Προγράμματος
Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.)
των Τμημάτων Ιατρικής της Σχολής
Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου
Πατρών και του Τμήματος Βιοϊατρικών
Επιστημών της Σχολής Επιστημών
Υγείας & Πρόνοιας του Πανεπιστημίου
Δυτικής Αττικής με τίτλο «Cell and Gene
Therapies : from bench (GMP) to
bedside».

ΠΡΟΣ

**Τμήμα
Μεταπτυχιακών
Σπουδών Β΄/Πα.Δ.Α.**

ΣΧΕΤ. :

ΚΟΙΝ.

Σας αποστέλλουμε Απ. Πρακτικού Συνέλευσης Τμήματος με αρ. 3/12-03-2021 με θέμα
«Ίδρυση και λειτουργία του Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών
Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) των Τμημάτων Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του
Πανεπιστημίου Πατρών και του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών της Σχολής
Επιστημών Υγείας & Πρόνοιας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής με τίτλο «Cell
and Gene Therapies : from bench (GMP) to bedside».

Με εκτίμηση

Ο Πρόεδρος του Τμήματος

Δημήτριος Χανιώτης
Καθηγητής

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΜΕ ΑΡ. 3/12-03-2021 ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΒΙΟΪΑΤΡΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Στο Αιγάλεω, σήμερα 12-03-2021 ημέρα Παρασκευή και ώρα 10.00 π.μ. συνήλθε σε συνεδρίαση η Συνέλευση του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών της Σχολής Επιστημών Υγείας και Πρόνοιας του Πα.Δ.Α. της Πανεπιστημιούπολης Άλσους Αιγάλεω, με τηλεδιάσκεψη, ύστερα από την με αρ. πρωτ. 22560/11-03-2021 Πρόσκληση του Προέδρου του Τμήματος κ. Δημήτριου Χανιώτη, Καθηγητής σε οργανική θέση (ΦΕΚ με αρ. 559/13-08-19) με Πρόεδρο τον ίδιο, που περιείχε τα κάτωθι θέματα ημερήσιας διάταξης.

Παρόντα είναι τα κάτωθι μέλη Δ.Ε.Π κατά απόλυτη αλφαβητική σειρά:

1.	ΑΝΘΟΥΛΗ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ	- ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
2.	ΒΑΡΒΑΡΕΣΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑ	ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
3.	ΒΕΝΕΤΙΚΟΥ ΜΑΡΙΑ	ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
4.	ΒΟΓΙΑΤΖΑΚΗ ΧΡΥΣΑΝΘΗ	ΛΕΚΤΟΡΑΣ
5.	ΓΑΛΙΑΤΣΑΤΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
6.	ΓΚΡΕΚ ΙΩΑΝΝΑ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
7.	ΓΩΓΟΥ ΛΗΔΑ	ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
8.	ΔΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
9.	ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
10.	ΘΕΟΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ	ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
11.	ΚΑΡΑΜΠΑΤΣΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
12.	ΚΕΧΑΓΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
13.	ΚΙΝΤΖΙΟΥ ΕΛΕΝΗ	ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
14.	ΚΟΣΜΑ ΕΛΕΝΗ	ΛΕΚΤΟΡΑΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
15.	ΚΡΙΕΜΠΑΡΔΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
16.	ΛΑΒΔΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
17.	ΜΠΕΛΟΥΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

18.	ΝΙΝΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΛΕΚΤΟΡΑΣ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
19.	ΝΙΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
20.	ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΠΕΡΙΚΛΗΣ	ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
21.	ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΑ	ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
22.	ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	ΛΕΚΤΟΡΑΣ
23.	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΠΕΤΡΟΣ	ΛΕΚΤΟΡΑΣ
24.	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	ΛΕΚΤΟΡΑΣ
25.	ΠΑΠΠΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
26.	ΠΑΤΕΡΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
27.	ΠΛΑΚΙΤΣΗ ΑΘΗΝΑ	ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
28.	ΠΡΟΜΠΟΝΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
29.	ΡΑΛΛΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ	ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
30.	ΣΕΜΠΕΠΟΥ ΙΩΑΝΝΑ	ΛΕΚΤΟΡΑΣ
31.	ΤΣΟΛΚΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
32.	ΦΟΥΝΤΖΟΥΛΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ	ΕΠΙΚΟΥΡΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
33.	ΧΑΝΙΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
34.	ΓΑΡΔΙΚΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΕΚΠΡ. Ε.ΔΙ.Π.
35.	ΔΗΛΑΒΕΡΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	ΕΚΠΡ. Ε.Τ.Ε.Π.

Απουσίαζαν από τη Συνέλευση με ενημέρωση τα μέλη:
κκ. Σ. Γιαννικάκης, Καθηγητής και Ι. Σιανούδης, Καθηγητής.

Απουσίαζε από τη Συνέλευση χωρίς ενημέρωση το μέλος:
κ. Α. Μπάκας, Αν. Καθηγητής.

Κανένας εκπρόσωπος των φοιτητών δεν παρευρέθηκε στη Συνέλευση.

Τα Πρακτικά τήρησε η Προϊσταμένη της Γραμματείας του Τμήματος κα Φλώρου Ιωάννα, Ι.Δ.Α.Χ. διοικητική υπάλληλος, ειδικότητας ΠΕ Διοικητικού – Οικονομικού με βαθμό Α' (Πράξη ΠΑ.Δ.Α. 7258 – 12/07/2018).

Μετά τη διαπίστωση της απαρτίας των Μελών της Συνέλευσης άρχεται η Συνεδρίαση και εξετάζονται τα κάτωθι θέματα ημερήσιας διάταξης ως εξής:

Ο Πρόεδρος κ. Δ. Χανιώτης ενημερώνει τα μέλη ότι λόγω του μεγάλου αριθμού θεμάτων η σειρά τους δεν θα ακολουθηθεί εκείνης της πρόσκλησης αλλά ανάλογα με την σπουδαιότητα του θέματος.

ΘΕΜΑ 5^ο «Θέματα Π.Μ.Σ. του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών».

5.2 Ίδρυση και λειτουργία του Διϊδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) των Τμημάτων Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών και του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών της Σχολής Επιστημών Υγείας & Πρόνοιας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής με τίτλο «Cell and Gene Therapies : from bench (GMP) to bedside»

Η Συνέλευση Τμήματος αφού έλαβε υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 4521/2018 (ΦΕΚ 38/τ.Α') «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις»
2. Τις διατάξεις του Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114/τ. Α') «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» και ειδικότερα τα άρθρα 30 έως και 37, 45 και 85.
3. Τις διατάξεις του Ν. 3374/2005 και ιδίως τα άρθρα 14 και 15 (Φ.Ε.Κ. 189/2-08-2005, τ. Α') : «Διασφάλιση της Ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων - Παράρτημα Διπλώματος», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
4. Τις διατάξεις του Ν. 4386/2016 (Φ.Ε.Κ. 83/ τ. Α') : «Ρυθμίσεις για την Έρευνα και Άλλες Διατάξεις», όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν.
5. Τη με αριθμ. 163204/Ζ1/29-09-2017 Εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, σχετικά με την : «Εφαρμογή των Διατάξεων του Ν. 4485/17 (Α'114) για Θέματα Μεταπτυχιακών Σπουδών και Εκπόνησης Διδακτορικών Διατριβών - Λοιπά Θέματα».
6. Τη με αριθμ. 216772/Ζ1/08-12-2017 Υπουργική Απόφαση (Φ.Ε.Κ. 4334/12-12-2017, τ. Β'): «Τρόπος Κατάρτισης του Αναλυτικού Προϋπολογισμού Λειτουργίας και της Έκθεσης Βιωσιμότητας των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών».
7. Τις διατάξεις του Ν. 4610/2019 (Φ.Ε.Κ. 70/ τ. Α') «Συνέργειες Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι., πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, πειραματικά σχολεία, Γενικά Αρχεία του Κράτους και λοιπές διατάξεις».
8. Την σχετική «Μελέτη Σκοπιμότητας και Έκθεση Βιωσιμότητας» των **Τμημάτων Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών και του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών της Σχολής Επιστημών Υγείας & Πρόνοιας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής** για την ίδρυση του Διϊδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο **«Cell and Gene Therapies : from bench (GMP) to bedside»**.
9. Το Ειδικό Πρωτόκολλο συνεργασίας του του Διϊδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο **«Cell and Gene Therapies : from bench (GMP) to bedside»** των Τμημάτων Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών και του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών της Σχολής Επιστημών Υγείας & Πρόνοιας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.
10. Την σχετική «Έκθεση Υλικοτεχνικής Υποδομής και Σχέδιο Προϋπολογισμού» των **Τμημάτων Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών και του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών της Σχολής Επιστημών Υγείας & Πρόνοιας του**

Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την ίδρυση του Διιδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Cell and Gene Therapies : from bench (GMP) to bedside».

11. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 203446/Z1/22-11-2017 έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, «Διευκρινίσεις σχετικά με την εφαρμογή διατάξεων του Ν. 4485/17 (Α'114)».

12. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 26407/Z1/15-02-2018 έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, «Ίδρυση-Επανάδρυση ΠΜΣ σε εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 4485/17 (Α'114)».

13. Την Εισήγηση του κ. Κριεμπάρδη Αναστάσιου, Αναπληρωτή Καθηγητή του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών για την ίδρυση Δ.Π.Μ.Σ. με τίτλο: **«Cell and Gene Therapies : from bench (GMP) to bedside».**

Έπειτα από διαλογική συζήτηση

αποφασίζει ομόφωνα

εισηγείται δια της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής την ίδρυση και λειτουργία του Δ.Π.Μ.Σ. με τίτλο : **«Cell and Gene Therapies : from bench (GMP) to bedside»**, των Τμημάτων Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών και του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών της Σχολής Επιστημών Υγείας & Πρόνοιας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, από το Ακαδημαϊκό Έτος 2021-2022.

Τα μέλη Δ.Ε.Π. από το Τμήμα Βιοϊατρικών Επιστημών που θα συμμετέχουν στα όργανα διοίκησης του ΔΠΜΣ είναι:

1. Ευσταθία Παπαγεωργίου, Καθηγήτρια
2. Δημήτριος Χανιώτης, Καθηγητής
3. Αναστάσιος Κριεμπάρδης, Αναπληρωτής Καθηγητής

Στο σημείο αυτό, περί ώρα 13.00 μ.μ. και εφόσον δεν υπάρχουν άλλα θέματα προς συζήτηση λύεται η Συνεδρίαση.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Δ. Χανιώτης

ΕΚΘΕΣΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
ΒΑΣΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΤΟΥ
Διϊδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) των
Τμημάτων Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών
και του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής
Αττικής με τίτλο
«Cell and Gene Therapies: from bench (GMP) to bedside»

Το Δ.Π.Μ.Σ. «Cell and Gene Therapies: from bench (GMP) to bedside» του Τμήματος Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών (ΠΠ) και του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (ΠΔΑ), αποτελεί ΝΕΟ πρόγραμμα, που λόγω της συμπληρωματικότητας των γνωστικών αντικειμένων θα υποστηρίζεται από τα δύο Τμήματα και που φιλοδοξεί να είναι ανταγωνιστικό σε Εθνικό και Διεθνές επίπεδο.

Πίνακας με τα ΠΜΣ που λειτουργεί το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών (μονοτμηματικά ή ως επισπεύδον τμήμα)

	Τίτλος	Άλλα Τμήματα ή Ιδρύματα	Γλώσσα	Διάρκεια	ECTS	Τέλη φοίτησης
1.	«Εξατομικευμένη Ιατρική – Personalized Medicine»	Παν/μιο Πατρών Τμήμα Φαρμακευτικής	Αγγλική	δύο (2) εξάμηνα	60	ΝΑΙ
2.	Παθήσεις Ρινός, Βάσης Κρανίου και Προσωπικής Χώρας	Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών	ελληνική ή/και η αγγλική	τρία (3) εξάμηνα.	90	ΝΑΙ
3.	Βιοϊατρικές Επιστήμες	Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Πατρών	Ελληνική	Τέσσερα (4) εξάμηνα	120	ΟΧΙ
4.	Ιατρική Φυσική	Παν/μιο Πατρών Τμήμα Φυσικής	Αγγλική	Τέσσερα (4) εξάμηνα	120	ΟΧΙ
5.	Πληροφορική Επιστημών Ζωής	Παν/μιο Πατρών Τμήματα Φυσικής, Βιολογίας, Φαρμακευτικής και Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Πληροφορικής	Ελληνική	Τέσσερα (4) εξάμηνα	120	ΟΧΙ
6.	Δημόσια Υγεία	Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Πατρών	Ελληνική	Τρία (3) εξάμηνα	90	ΝΑΙ

Πίνακας με τα ΠΜΣ που λειτουργεί το Τμήμα Βιοιατρικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (μονοτμηματικά ή ως επισπεύδον τμήμα)

	Τίτλος	Άλλα Τμήματα ή Ιδρύματα	Γλώσσα	Διάρκεια	ECTS	Τέλη φοίτησης
1.	Βιοϊατρικές Μέθοδοι και Τεχνολογία στη Διάγνωση	ΟΧΙ	Ελληνική	Τέσσερα (4) εξάμηνα	120	ΝΑΙ
2.	Παιδαγωγικά Μέσω Καινοτόμων Προσεγγίσεων, Τεχνολογίες & Εκπαίδευση	ΑΣΠΑΙΤΕ, Τμήμα Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία, Πα.Δ.Α.	Ελληνική	Τέσσερα (4) εξάμηνα	120	ΝΑΙ
3.	Προχωρημένη αισθητική και κοσμητολογία : ανάπτυξη -ποιοτικός έλεγχος και ασφάλεια νέων καλλυντικών προϊόντων	ΟΧΙ	Ελληνική	Τρία (3) εξάμηνα	90	ΝΑΙ
4.	Σύγχρονες Εφαρμογές στην Ιατρική Απεικόνιση	ΟΧΙ	Ελληνική	Τρία (3) εξάμηνα	90	ΝΑΙ
5.	Εφαρμογές της Βιοϊατρικής Τεχνολογίας στην Υπογονιμότητα – Ανδρικός και Γυναικείος Παράγοντας	Τμήμα Μαιευτικής, Πα.Δ.Α.	Ελληνική	Τρία (3) εξάμηνα	90	ΝΑΙ

Αντίστοιχα ή σχετικά ΠΜΣ της ημεδαπής

Το Διϊδρυματικό ΠΜΣ με τίτλο «Cell and Gene Therapies: from bench (GMP) to bedside» είναι το μοναδικό στον Ελληνικό χώρο με τον συγκεκριμένο τίτλο και με γνωστικά αντικείμενα που καλύπτονται από το συγκεκριμένο ΔΠΜΣ.

Μελέτη προσφοράς και ζήτησης

Η εμπειρία που έχει αποκτηθεί από την λειτουργία των υφιστάμενων ΠΜΣ και η ανταπόκριση που αυτά έχουν τύχει στο χώρο της μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στη χώρα μας, επιτρέπει να υποθέσουμε ότι και το υπό ίδρυση Δ.Π.Μ.Σ. θα τύχει ανάλογης ζήτησης. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών ανά ΠΜΣ του τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών και Τμήματος Βιοιατρικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 ήταν 84 και 440 αντίστοιχα. Θα πρέπει να τονιστεί ότι οι απόφοιτοι του Δ.Π.Μ.Σ. θα έχουν επαγγελματική αποκατάσταση στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα και συγκεκριμένα στον χώρο των Νοσοκομείων, της Φαρμακοβιομηχανίας και των Πανεπιστημίων. Σχετικά

με τον προτεινόμενο τρόπο χρηματοδότησης του ΔΠΜΣ (τέλη φοίτησης), όπως προκύπτει από στοιχεία του Υπουργείου Παιδείας, το 88% των ΠΜΣ στις Επιστήμες Υγείας (πλήρους φοίτησης, δια ζώσης) έχουν τέλη φοίτησης (<http://masters.minedu.gov.gr/>). Για αυτά τα προγράμματα, το εύρος των τελών φοίτησης κυμαίνεται από 2.400 έως 4.000 ευρώ (<https://eduguide.gr>).

Τεκμηρίωση επάρκειας στελέχωσης και βασικής υποδομής

Στο Δ.Π.Μ.Σ. θα διδάσκουν πρωτίστως μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών και του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής που υπηρετούν γνωστικά αντικείμενα που έχουν απόλυτη συνάφεια με αυτό, όπως αποδεικνύεται από τα βιογραφικά τους σημειώματα τα οποία είναι αναρτημένα στους ιστοτόπους των Τμημάτων Ιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών και Βιοϊατρικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (www.med.upatras.gr και <https://bisc.uniwa.gr/>). Επίσης θα διδάσκουν μέλη ΔΕΠ Τμημάτων του ιδίων ή άλλων Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής που καλύπτουν τα γνωστικά αντικείμενα, καθώς και κατηγορίες διδασκόντων όπως ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 36 του Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114/τ. Α'). Με απόφαση της Ειδικής Διδρυματικής Επιτροπής και για εξειδικευμένα αντικείμενα, οι διδάσκοντες δύναται να προέρχονται από τον χώρο της βιοτεχνολογίας και φαρμακοβιομηχανίας.

Η υλικοτεχνική υποδομή των Τμημάτων επαρκεί για την απρόσκοπτη λειτουργία του Δ.Π.Μ.Σ. Τα Τμήματα Ιατρικής και Βιοϊατρικών Επιστημών διαθέτουν την αναγκαία υλικοτεχνική υποδομή (κτιριακές εγκαταστάσεις, εργαστήρια, αμφιθέατρα, εργαστηριακός και ειδικός εξοπλισμός, βιβλιοθήκες συνδεδεμένες με τράπεζες πληροφοριών, δίκτυο υψηλών ταχυτήτων, λογισμικό - υλισμικό με δυνατότητες ασύγχρονη τηλεκπαίδευσης), καθώς και τα απαραίτητα επιστημονικά όργανα για χρήση στα πλαίσια της διδασκαλίας των μεταπτυχιακών φοιτητών. Επιπλέον, τα κτίρια είναι προσβάσιμα σε άτομα με κινητικές δυσκολίες, με την παροχή ανελκυστήρων και επικλινών επιπέδων. Η διδασκαλία του αντικειμένου της κάθε διάλεξης πραγματοποιείται τόσο δια ζώσης όσο και εξ αποστάσεως με τη χρήση τεχνολογίας τηλεδιάσκεψης. Για την επίτευξη της σύγχρονης τηλεκπαίδευσης χρησιμοποιείται η πλατφόρμα μέσω της οποίας δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές να ακούν και να βλέπουν εξ αποστάσεως τον καθηγητή, να βλέπουν την παρουσίαση, να συνομιλούν και να εκφράζουν απορίες μετά από αίτημα. Με τη χρήση του λογισμικού αυτού εκτός των άλλων επιτρέπεται η παρουσίαση ειδικών εισηγήσεων από ομιλητές που βρίσκονται στο εξωτερικό. Ο εξοπλισμός αποτελείται από ασύρματα μικρόφωνα πέτου και χειρός που έχουν άμεση διασύνδεση και με το λογισμικό που χρησιμοποιείται, φορητοί υπολογιστές τελευταίας τεχνολογίας που μπορούν να μεταφέρονται στις αίθουσες διδασκαλίας αλλά και στα εργαστήρια των μαθημάτων, ηχεία και κάμερες υψηλής ανάλυσης (1080p) με ευρυγώνιο φακό, δυνατότητας αυτόματης εστίασης / Zoom και τηλεχειρισμό με ελευθερία κίνησης στους άξονές της για την παρακολούθηση του διδάσκοντα, της αίθουσας και τυχόν σημειώσεων στον πίνακα.

Η υπάρχουσα υλικοτεχνική υποδομή των Πανεπιστημίων καλύπτει τις ανάγκες λειτουργίας του Δ.Π.Μ.Σ. Στην υλικοτεχνική υποδομή των συμμετεχόντων Τμημάτων περιλαμβάνεται και ο παρακάτω εξοπλισμός:

- GMP (HEPA filtered) εργαστήρια με συστήματα ελέγχου σωματιδίων και θερμοκρασίας (clean room B, C, D) για κλινική παραγωγή κυτταρικών θεραπειών και «Φαρμάκων Προηγμένων Θεραπειών» (ATMP) που διαθέτει όλο τον εξοπλισμό για ασηπτική επεξεργασία κυττάρων και γονιδιακή διαμόλυνση (biosafety II, tissue culture biosafety cabinet, Glove Box tissue culture, incubators, microscopes, N2 tanks etc.)
- Αντίδραση πολυμερισμού τεμαχίων DNA σε πραγματικό χρόνο
- ELISA readers
- μικροσκόπια ανοσοφθορισμού
- βιοχημικοί αναλυτές,
- Υγρή χρωματογραφία
- ορμονολογικοί αναλυτές
- Συνεστιακή μικροσκοπία
- Συσκευή κυτταρομετρίας ροής και κυτταροδιαχωρισμού
- Αναλυτής αλληλουχίας DNA
- Αναλυτής φασματομετρίας μάζας για στοχευμένη μεγάλης απόδοσης γονοτύπηση με χρήση μικροσυστοιχιών

Τα πρακτικά μαθήματα που θα γίνουν ανά ομάδες των πέντε (5) φοιτητών θα διενεργούνται στα εργαστήρια του Τμήματος Βιοιατρικών Επιστημών του Π.Δ.Α., στα GMP εργαστήρια που στεγάζονται στο Τμήμα Ιατρικής του Π.Π. καθώς και σε συνεργαζόμενα GMP εργαστήρια άλλων ιδρυμάτων ή εταιρειών βιοτεχνολογίας.

Πηγές χρηματοδότησης

Για τις τυχόν ανάγκες συντήρησης των εγκαταστάσεων ή ανανέωσης του εξοπλισμού θα χρησιμοποιηθούν πόροι από τις τακτικές πιστώσεις για τα ΠΜΣ. Για την κάλυψη των μετακινήσεων των διδασκόντων, των υποτροφιών, των αναλώσιμων υλικών καθώς και απρόβλεπτων εξόδων, προβλέπεται η θεσμοθέτηση τελών εγγραφής των μεταπτυχιακών φοιτητών, τα οποία θα ανέρχονται στο ύψος των 4.000 ευρώ για τα δύο εξάμηνα. Εάν στο ΔΠΜΣ εγγράφονται κατ' έτος 30 φοιτητές, με βάση τον Νόμο το 30% (δηλ. 9 φοιτητές) απαλλάσσονται της καταβολής τελών φοίτησης λόγω εισοδηματικών κριτηρίων. Άρα, το συνολικό έσοδο από τα τέλη φοίτησης ανέρχεται στο ποσό των 84.000 ευρώ. Παράλληλα, θα διεκδικηθούν χορηγίες κυρίως από ιδιωτικούς φορείς και μέσω ερευνητικών προγραμμάτων. Τα τέλη φοίτησης κρίνονται απαραίτητα για το μοναδικό στη χώρα μας Δ.Π.Μ.Σ., που θεραπεύει ένα καινοτόμο γνωστικό αντικείμενο, το οποίο φιλοδοξεί να προσελκύσει και αλλοδαπούς φοιτητές, παρέχοντάς τους την ευκαιρία να διδαχθούν από ειδικούς επιστήμονες από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Ε. Γραμματειακή υποστήριξη

Γραμματειακή υποστήριξη παρέχεται από το επισπεύδον Τμήμα Ιατρικής και τις κεντρικές υπηρεσίες του Πανεπιστημίου Πατρών. Επίσης, προβλέπεται

Γραμματειακή Υποστήριξη των μεταπτυχιακών φοιτητών από το Τμήμα Βιοϊατρικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Ζ. Συμμετέχοντα μέλη ΔΕΠ

Το ΔΠΜΣ υποστηρίζεται από τα κάτωθι μέλη ΔΕΠ των συμμετεχόντων Τμημάτων καθώς και συνεργαζόμενα μέλη από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών, και άλλων Πανεπιστημίων/ερευνητικών κέντρων της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Lecturer	From	Area of expertise
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ		
Καθ. Σπυριδωνίδης Α.	Medicine UoP	Cell Therapy, ATMPs, GMP operations, Regulations, clinical
Επ. Καθ. Νίκα Κ.	Medicine UoP	T cell biology
Επ. Καθ. Καραμήτρος Δ.	Medicine UoP	Stem Cells
Επ. Καθ. Σταματοπούλου Β	Medicine UoP	RNA biology
Επ. Καθ. Παναγιωτακόπουλος Γ.	Medicine UoP	Regulations
Καθ. Μουζάκη Α.	Medicine UoP	Immunology
Καθ. Σταθόπουλος Κ.	Medicine UoP	Molecular, Genetics
Καθ. Ταραβήρας Σ.	Medicine UoP	Stem Cells
Αν. Καθ. Τζουβελέκης Α.	Medicine UoP	Cell Therapies for lung diseases
Καθ. Λυγερού Ζ.	Medicine UoP	Cell cycle
Ομ. Καθ. Αθανασιάδου	Medicine UoP	Gene Therapy
ΠΑΝ. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ		
Αν. Καθ. Ζουμπουλάκης Π.	Food Science and Technology, UniWA - Institute of Chemical Biology, NHRF	Biomarkers, Scientific Management
Καθ. Παπαγεωργίου Ε.	Biomedical Sc. UniWA	Statistical process and medical data analysis
Καθ. Χανιώτης Δ.	Biomedical Sc. UniWA	Personalized medicine
Αν. Καθ. Κριεμπάρδης Α.	Biomedical Sc. UniWA	Cell biology
ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ ΕΛΛΑΔΟΣ		
Καθ. Γραβάνης Α.	Pharmacy, UoCrete	GMP, QC
Γεωργατζάκου Χ., Ph.D.	Biomedical Sc. UniWA	Cell biology
Κατσιλά Θ., PhD, Lab Head	National Hellenic Research Foundation	Biomarkers
Μιχαλόπουλος Σ., Ph.D.	BRFAA - Biomedical Research Foundation, Academy of Athens	Cell biology

Μάλλης Π., Ph.D.	Hellenic Cord Blood Bank, BRFAA	Cell biology, GPM
Φόρτης Σ., Ph.D.	Saint Savas" Cancer Hospital.	Cell Therapies clinical aspects
ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ		
Prof. Themeli M.	Amsterdam UMC, NETH	iPS, CART cells
Prof. Zeiser R.	Univ. of Freiburg, GE	CART cells in Oncology
Prof. Mougiakakos D.	Univ. of Erlangen, GE	CART cells in Hematology
Prof. M. Schmitt	Univ. of Heidelberg, GE	GMP Operations
Dr. Costeas P	Karaiskakeio Institute, CY	Regulations
Prof. Vassileiou G.	Cambridge Stem Cell Inst., UK	Stem Cells
Prof. Sarah Ferber	Sheba medical center, Tel Hashomer, ISRAEL	Cell therapy for Diabetes
Prof. Gerhard Bauer	UC Davis, California, USA	GMP operations, gene th.
Prof. Stuart Williams	Univ. of Louisville VP & CTO at Koligo Therapeutics, USA	Cell therapies for cardiovascular diseases
Prof. Heiko von der Leyen	Hannover Medical School, GE	Clinical development of ATMPs
Prof. Micha Drukker	Leiden University, Munich, GE	Stem cells biology
Dr. David Sidransky	Johns Hopkins school of medicine, Maryland, USA	Cell therapy in Oncology, Molecular Medicine
Dr. G. Alexander "Zan" Fleming	President and CEO Kinexium, Washington DC, USA	Clinical trials and regulations
Dr. Athanassopoulos T	CGT Discovery Res. GSK UK	Cell & Gene Therapy
Dr. Papadaki M.	ABPI, UK	Regulations
Dr. Georgiadis	UCL, UK	CART Cell Therapies
Prof. Andreadis Ch.	UCSF, USA	Clinical application
Dr. Tzelepis K.	Cambridge Stem Cell Inst., UK	Cell and gene therapies
Prof. Razvani K.	MD Anderson Cancer, USA	Cell Therapies, GMP
Prof. Stephan M.	Karolinska Institute, SWEDEN	ATMPs, Regulations

ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ
Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) των
Τμημάτων Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών
και του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής
Αττικής με τίτλο
«Cell and Gene Therapies: from bench (GMP) to bedside»

Αναλυτικός Προϋπολογισμός Λειτουργίας του Δ.Π.Μ.Σ. «Cell and Gene Therapies: from bench (GMP) to bedside» ανά έτος, ο οποίος προβλέπεται να είναι ο ίδιος και για την επόμενη πενταετία λειτουργίας του Π.Μ.Σ, ως ακολούθως:

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2021 – 2022

Αναλυτικός Προϋπολογισμός

A. ΕΣΟΔΑ	
Κατηγορία Εσόδων	Ποσά (€)
Προϋπολογισμός του Α.Ε.Ι. και των συνεργαζόμενων για την οργάνωσή του φορέων σύμφωνα με το άρθρο 43 του Ν. 4485/17	0
Δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα και κάθε είδους χορηγίες φορέων του δημόσιου τομέα, όπως οριοθετείται στην περίπτ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ή του ιδιωτικού τομέα *	25.000
Πόρους από ερευνητικά προγράμματα	0
Πόρους από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών	0
Έσοδα των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) Α.Ε.Ι.	0
Κάθε άλλη νόμιμη αιτία πηγή ** (21 φοιτητές/4.000 €/φοιτητή)	84.000
Σύνολο	109.000 €

*Χορηγία για συγκεκριμένο σκοπό (αναλώσιμα για εξειδικευμένα εργαστήρια και μετακινήσεις φοιτητών)

** Τέλη Φοίτησης

B. ΕΞΟΔΑ	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α': ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ (70% επί των εσόδων, εξαιρουμένων των χορηγιών, Άρθρο 37, παράγραφος 4β και παράγραφος 5 του ν. 4485/2017)	58.800 €
Δαπάνες εξοπλισμού και δαπάνες λογισμικού	3.000
Δαπάνες μετακινήσεων διδασκόντων του Π.Μ.Σ	6.000
Αμοιβές διδασκαλίας τακτικού προσωπικού των Α.Ε.Ι. και ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων που συμμετέχουν στην οργάνωση του Δ.Π.Μ.Σ.	14.000

Αμοιβές έκτακτου διδακτικού προσωπικού των Α.Ε.Ι. που συμμετέχουν στην οργάνωση του Δ.Π.Μ.Σ.	2.000
Αμοιβές διδασκαλίας προσωπικού της παρ. 5 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017	4.000
Αμοιβές διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης	24.800
Λοιπές δαπάνες (έξοδα δημοσιότητας-προβολής, αγοράς εκπαιδευτικού υλικού, οργάνωσης ημερίδων και συνεδρίων)	5.000
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ (30% επί των εσόδων, εξαιρουμένων των χορηγιών, Άρθρο 37, παράγραφος 4β και παράγραφος 5 του ν. 4485/2017)	25.200 €
Λειτουργικά έξοδα ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ (21 %)	17.640
Λειτουργικά έξοδα ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ (9%)	7.560
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ: ΕΞΟΔΑ ΕΔΙΚΟΥ ΣΚΟΠΟΥ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΧΟΡΗΓΙΕΣ	25.000 €
Δαπάνες αναλωσίμων	20.000
Δαπάνες μετακινήσεων φοιτητών του Δ.Π.Μ.Σ. για εκπαιδευτικούς σκοπούς	5.000
Σύνολο (100%)	109.000 €

Το κόστος λειτουργίας του ΠΜΣ θα καλυφθεί από τα τέλη φοίτησης (σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου 4485/2017 και την υπ' αριθμ. 216772/Ζ1/8.12.2017 Υπουργική Απόφαση) και από ιδίους πόρους (δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα, ερευνητικά προγράμματα, και κάθε είδους χορηγίες φορέων του δημόσιου (όπως οριοθετείται στην περίπτ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143) και ιδιωτικού τομέα.

Τα τέλη φοίτησης κρίνονται απαραίτητα για το μοναδικό στη χώρα μας Δ.Π.Μ.Σ., που θεραπεύει ένα καινοτόμο γνωστικό αντικείμενο, το οποίο φιλοδοξεί να προσελκύσει και αλλοδαπούς φοιτητές, παρέχοντάς τους την ευκαιρία να διδαχθούν από ειδικούς επιστήμονες από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Βάσει του Νόμου, ποσοστό 30% των εγγεγραμμένων φοιτητών δικαιούται απαλλαγής καταβολής διδάκτρων λόγω εισοδηματικών κριτηρίων. Επομένως, τα έξοδα του Δ.Π.Μ.Σ. θα καλύπτονται από τα δίδακτρα που θα καταβάλλουν οι υπόλοιποι φοιτητές. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο μέγιστος αριθμός φοιτητών που εγγράφονται κατ' έτος είναι τριάντα (30). Από αυτούς το 30% (ήτοι 9 φοιτητές) απαλλάσσονται από την καταβολή διδάκτρων λόγω εισοδηματικών κριτηρίων και οι 21 καταβάλλουν 4.000 σε 2 ισόποσες εξαμηνιαίες δόσεις.

Το σύνολο των χρημάτων θα πιστώνονται στο επισπεύδον Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών για τη λειτουργία του Δ.Π.Μ.Σ..

Αναφορικά με τα ετήσια έξοδα του προγράμματος, αυτά ανέρχονται στο ποσό των **109.000 €**, η αναλυτική κατανομή των οποίων παρουσιάζεται στον ανωτέρω Πίνακα. Συγκεκριμένα:

Έχει προβλεφθεί ετήσιο κόστος ίσο με **3.000 € για δαπάνες εξοπλισμού και λογισμικού**, οι οποίες είναι απαραίτητες για την υποστήριξη των μαθημάτων τηλε-εκπαίδευσης. Ενδεικτικές κατηγορίες εξόδων αυτής της δαπάνης είναι η

αγορά Η/Υ για τη γραμματειακή υποστήριξη ή μικροεξοπλισμού για τα εργαστήρια.

Επιπλέον, έχει προβλεφθεί ετήσιο κόστος ίσο με **6.000 € για την κάλυψη των δαπανών των μετακινήσεων των διδασκόντων του Δ.Π.Μ.Σ.** Οι βασικές κατηγορίες που αφορούν τη συγκεκριμένη δαπάνη είναι η κάλυψη των εξόδων μετακίνησης των διδασκόντων του Προγράμματος για τα πρακτικά μαθήματα στα συνεργαζόμενα εργαστήρια, τις μετακινήσεις των εκτός έδρας διδασκόντων του Προγράμματος και η κάλυψη των εξόδων μετακίνησης ειδικών προσκεκλημένων (πχ. καθηγητές Α.Ε.Ι. και ερευνητές ινστιτούτων της ημεδαπής και αλλοδαπής, επιστήμονες από εταιρείες Φαρμακευτικών προϊόντων και Βιοτεχνολογίας) για την παροχή σεμιναρίων, διαλέξεων (επιπλέον του προγράμματος σπουδών).

Επίσης, έχει προβλεφθεί ετήσιο κόστος ίσο με **14.000 € για αμοιβές διδασκαλίας τακτικού προσωπικού των Α.Ε.Ι.** και ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων που συμμετέχουν στην οργάνωση του Δ.Π.Μ.Σ., **2.000 € για αμοιβές έκτακτου διδακτικού προσωπικού των Α.Ε.Ι.** που συμμετέχουν στην οργάνωση του Δ.Π.Μ.Σ. και **4.000 € για αμοιβές εξειδικευμένου διδακτικού προσωπικού της ημεδαπής ή αλλοδαπής** (όπως ορίζεται από την παρ. 5 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017)

Επιπρόσθετα, έχει προβλεφθεί ετήσιο κόστος ίσο με **5.000 € για την κάλυψη των λοιπών δαπανών του προγράμματος.** Η κατηγορία αυτή αφορά έξοδα δημοσιότητας-προβολής, αγοράς έντυπου εκπαιδευτικού υλικού (βιβλία, συνδρομές περιοδικών) και οργάνωσης Ημερίδων.

Επίσης, στον προϋπολογισμό έχει προβλεφθεί και ετήσιο κόστος ίσο με **24.800€ για αμοιβές διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης των δύο φορέων.** Συγκεκριμένα, αφορά το κόστος μισθοδοσίας για 2 θέσεις γραμματέων, μία πλήρους απασχόλησης για το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών εκτιμώμενου κόστους **15.000 €** και μία μερικής απασχόλησης για το Τμήμα Βιοιατρικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής εκτιμώμενου κόστους **9.800 €.**

Επίσης, έχει προβλεφθεί ετήσιο κόστος ίσο με **20.000 € για δαπάνες αναλωσίμων,** οι οποίες είναι απαραίτητες για την υποστήριξη των εργαστηριακών τμημάτων των μαθημάτων. Ενδεικτικές κατηγορίες εξόδων αυτής της δαπάνης είναι γυαλικά και πλαστικά είδη καθώς και χημικά και βιολογικά αναλώσιμα.

Επιπρόσθετα, έχει προβλεφθεί ετήσιο κόστος ίσο με **5.000 € για την κάλυψη των δαπανών των μετακινήσεων των φοιτητών** του Δ.Π.Μ.Σ. Η συγκεκριμένη δαπάνη αφορά κυρίως την κάλυψη των εξόδων μετακίνησης των φοιτητών για την δια ζώσης παρακολούθηση των πρακτικών μαθημάτων στα εργαστήρια της Πάτρας, της Αθήνας και σε συνεργαζόμενα εργαστήρια εταιρειών βιοτεχνολογίας καθώς και για την παρακολούθηση σχετικών Συνεδρίων και Σεμιναρίων.

Τέλος, όσον αφορά τα λειτουργικά έξοδα των ιδρυμάτων, αυτά ανέρχονται στα **25.200 €** και κατανέμονται κατά 70% στο Πανεπιστήμιο Πατρών και κατά 30% Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

ΜΕΛΕΤΗ ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑΣ
του Διϊδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών
“Cell and Gene Therapies: from bench (GMP) (GMP) to bedside”
των Τμημάτων Ιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών και Βιοϊατρικών
Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

Τίτλος: «Cell and Gene Therapies: from bench (GMP) to bedside»
ΔΠΜΣ CGT GMP

Μετέχοντα Τμήματα

Συμμετέχουν το Τμήμα Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών και του Τμήμα Βιοϊατρικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Τη διοικητική υποστήριξη του Προγράμματος αναλαμβάνει το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών. «Cell and Gene Therapies: from bench (GMP) to bedside» – ΔΠΜΣ CGT GMP

Αντικείμενο – Σκοπός: Αναγκαιότητα, σπουδαιότητα και λόγοι λειτουργίας ΔΠΜΣ “ Cell and Gene Therapies: from bench (GMP) to bedside ”

Η Ιατρική και οι Βιοϊατρικές Επιστήμες αποτελούν διεπιστημονικά πεδία συνεχώς εξελισσόμενα και είναι από μόνα τους ή σε συνδυασμό, αντικείμενα προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών σε πολλά διεθνούς αναγνώρισης Πανεπιστημιακά Ιδρύματα τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού. Το Δ.Π.Μ.Σ. έρχεται να καλύψει την αναγκαιότητα της υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης πτυχιούχων Ιατρικής, Φαρμακευτικής, Βιολογίας, Βιοϊατρικών Επιστημών, και Χημείας στο χώρο της σύγχρονης θεραπευτικής αντιμετώπισης με Φάρμακα Προηγμένων Θεραπειών (Advanced Therapeutic Medicinal Products, ATMPs) όπως είναι οι Κυτταρικές και Γονιδιακές θεραπείες (ΚΓΘ). Οι ΚΓΘ βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της σύγχρονης εξατομικευμένης ιατρικής και την τελευταία δεκαετία έχουν δείξει μεγάλη πρόοδο όσον αφορά τη θεραπεία πολλαπλών ασθενειών που μέχρι πρόσφατα θεωρήθηκαν μη ιάσιμες. Οι ΚΓΘ στην παρούσα φάση έχουν εφαρμογή στην Αιματολογία για αντιμετώπιση λευχαιμιών και λεμφωμάτων όπως και γονιδιακή θεραπεία θαλασσαιμιών (εγκεκριμένα προϊόντα CART από Novartis, Cellgene, Gilead και γονιδιακά προϊόντα Bluebird) αλλά και στην λοιμωξιολογία (multivirus specific cytotoxic T cells) και νευρολογία ενώ είναι στη τελική φάση είναι να εγκριθούν αντίστοιχα προϊόντα στην Ογκολογία αλλά και σε άλλους τομείς όπως ρευματολογία και αναγεννητική ιατρική. Η πρώτη ύλη παραγωγής των ΚΓΘ είναι τα κύτταρα ή οι ιστοί του ασθενή. Αυτά αφού συλλεχθούν από κλινικούς ιατρούς, θα πρέπει εν συνεχεία να διακινηθούν και να επεξεργαστούν σε ειδικές Good Manufacturing Practice (GMP) εργαστηριακές μονάδες από κατάλληλα εξειδικευμένο προσωπικό και εν συνεχεία να διακινηθούν με ασφαλή και ελεγχόμενο τρόπο εκ νέου προς την νοσηλευτική μονάδα όπου ο κλινικός ιατρός θα τα χορηγήσει στον ασθενή ως εξατομικευμένη θεραπεία. Συνεπώς, οι ΚΓΘ αποτελούν τη επιτομή της μεταφραστικής έρευνας με ιδιαίτερη εφαρμογή στην σύγχρονη Ιατρική όπου επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων με εξειδικευμένη γνώση συμπράττουν στην θεραπεία του ασθενούς. Η παραγωγική

διαδικασία όσο και η διακίνηση και κλινική εφαρμογή αυτών των θεραπειών και διέπετε από σαφές και συνεχώς ανανεωμένο νομοθετικό πλαίσιο (π.χ. ΦΕΚ Β 4131/22.12.2016, ΦΕΚ 229/7ΔΕΚ2016). Βασικός σκοπός του προτεινόμενου Δ.Π.Μ.Σ. είναι να εκπαιδεύσει απόφοιτους επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων στα πεδία της παραγωγής, διακίνησης, κλινικής αξιολόγησης και κλινικής εφαρμογής ΚΓΘ, μελετώντας τόσο το βιολογικό υπόστρωμα των ΚΓΘ όσο και το κανονιστικό και ρυθμιστικό πλαίσιο παραγωγής και εφαρμογής τους. Ο Α΄ κύκλος σπουδών δε μπορεί να καλύψει την απόκτηση γνώσης σε αυτό το πεδίο. Στην Ελλάδα δεν υπάρχει αντίστοιχο μεταπτυχιακό πρόγραμμα που να προσφέρει τις εξειδικευμένες γνώσεις που απαιτούνται στον τομέα των ΚΓΘ.

Συμβολή των γνωστικών αντικειμένων του Προγράμματος στην ανάπτυξη

Το ΔΠΜΣ αποσκοπεί στη σύζευξη των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων δύο Τμημάτων και στοχεύει στην παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης, παρέχοντας στους αποφοίτους του επαγγελματικές προοπτικές τόσο στον ακαδημαϊκό χώρο όσο και στο χώρο των εφαρμογών (υγεία, πολιτική υγείας, βιοτεχνολογία). Οι απόφοιτοί του θα δύνανται να συνεχίσουν με βασική ή εφαρμοσμένη έρευνα σε επίπεδο διδακτορικού διπλώματος ή να εργασθούν σε δομές βιοτεχνολογίας και υγείας, με τελικό αποτέλεσμα την ουσιαστική συμβολή τους στην ανάπτυξή του σύγχρονου αυτού διεπιστημονικού τομέα και των εφαρμογών του.

Οι επιπλέον σκοποί του Προγράμματος καλύπτουν τον γενικότερο στρατηγικό σχεδιασμό ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Πατρών και Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και καλύπτουν:

- α) Την προαγωγή της γνώσης, την ανάπτυξη της έρευνας και την κάλυψη των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και κοινωνικών αναγκών της χώρας.
- β) Την υψηλού επιπέδου κατάρτιση επιστημόνων βιοϊατρικής κατεύθυνσης στις εφαρμογές της θεραπείας με κυτταρικά και γονιδιακά προϊόντα στα πεδία της προκλινικής έρευνας, της μεταφραστικής έρευνας και της εφαρμογής τους για τη θεραπεία μέχρι τώρα ανίατων νόσων, ώστε να μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη του συγκεκριμένου επιστημονικού πεδίου και στην προαγωγή της υγείας.
- γ) Την διεπιστημονική κατάρτιση των νέων επιστημόνων, ώστε να εξασφαλίζεται και να ενθαρρύνεται η ανάπτυξη της πρωτογενούς επιστημονικής έρευνας είτε στα πλαίσια ερευνητικών προγραμμάτων είτε η απασχόλησή τους ως στελέχη σε χώρους της Βιοτεχνολογίας και της Υγείας και σε αναπτυξιακούς χώρους της εθνικής οικονομίας.
- δ) Την προετοιμασία των αποφοίτων για μεταπτυχιακές σπουδές διδακτορικού επιπέδου.

Παράλληλα, ενισχύεται η μεταφορά πληροφοριών και τεχνογνωσίας από και προς τα Πανεπιστήμια Πατρών & Δυτικής Αττικής, τόσο προς τους φοιτητές όσο και προς τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας. Ειδικότερα, με τη συνεργασία των δύο Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πατρών και του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, επιδιώκεται: (α) Η αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού των δύο Τμημάτων το οποίο εξειδικεύεται στη διεπιστημονική γνωστική περιοχή του προγράμματος, (β) η αξιοποίηση της υλικοτεχνικής υποδομής των Τμημάτων

που συνεργάζονται και (γ) η αξιολόγηση του Δ.Π.Μ.Σ. από ανεξάρτητο φορέα αξιολόγησης και μελλοντικά, η αναγνώρισή του σε διεθνές επίπεδο.

Η σπουδαιότητα του Δ.Π.Μ.Σ. συνοψίζεται στα εξής:

- Ανάπτυξη καινοτόμων επαγγελματικών δεξιοτήτων.
- Παροχή εξειδικευμένης γνώσης.
- Δημιουργία νέων ερευνητικών πεδίων στα πλαίσια της έρευνας και καινοτομίας.

Με την ολοκλήρωση των σπουδών τους οι φοιτητές θα πρέπει να:

- Να κατέχουν τις γνώσεις που απαιτεί το συγκεκριμένο πεδίο.
- Να είναι ικανοί να χρησιμοποιούν τη γνώση σε όλα τα πεδία που διδάσκονται (παραγωγική διαδικασία, ρυθμιστικό πλαίσιο, κλινική εφαρμογή και αξιολόγηση, βασική έρευνα) .
- Να είναι ικανοί να συνεχίσουν τις μεταπτυχιακές τους σπουδές.

Συνάφεια με τον πρώτο κύκλο σπουδών των Τμημάτων

Το προτεινόμενο Δ.Π.Μ.Σ. έχει συνάφεια με τον πρώτο κύκλο σπουδών των Τμημάτων Ιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών και Βιοϊατρικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, όπου τα μαθήματα που διδάσκονται παρέχουν τις προαπαιτούμενες βασικές γνώσεις (Α΄ Κύκλος Σπουδών). Το Πρόγραμμα αξιοποιεί τις διεπιστημονικές ερευνητικές κατευθύνσεις και δραστηριότητες των δύο Τμημάτων.

Σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα

Το Δ.Π.Μ.Σ. είναι σχεδιασμένο έτσι ώστε στα δύο εξάμηνα που διαρκεί να δίνει έμφαση στη σύνδεση της διδασκαλίας με τη βασική έρευνα και την κλινική της εφαρμογή (μεταφραστική έρευνα).

Η σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα πραγματοποιείται μέσω:

- Εφαρμογής αποτελεσματικών μεθόδων διδασκαλίας των μαθημάτων.
- Διδασκαλίας μεθόδων έρευνας, τεχνικών και δεξιοτήτων που αφορούν τα γνωστικά αντικείμενα.
- Κριτική αξιολόγηση των πρόσφατων δεδομένων που αφορούν το πεδίο της ΚΓΘ.
- Συγγραφή εργασιών και συμμετοχή σε σεμινάρια.

Στόχοι του Δ.Π.Μ.Σ. και κριτήρια αξιολόγησης

Το ΔΠΜΣ στοχεύει στην παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης, παρέχοντας στους αποφοίτους του επαγγελματικές προοπτικές τόσο στον ακαδημαϊκό χώρο όσο και στο χώρο των εφαρμογών (υγεία, πολιτική υγείας, βιοτεχνολογία). Οι απόφοιτοί του θα δύνανται να συνεχίσουν με βασική ή εφαρμοσμένη έρευνα σε επίπεδο διδακτορικού διπλώματος ή να εργασθούν σε δομές βιοτεχνολογίας και υγείας, με τελικό αποτέλεσμα την ουσιαστική συμβολή τους στην ανάπτυξή του σύγχρονου αυτού διεπιστημονικού τομέα και των εφαρμογών του.

Με την ολοκλήρωση των σπουδών τους οι φοιτητές θα πρέπει να:

- Να κατέχουν τις γνώσεις που απαιτεί το συγκεκριμένο πεδίο.
- Να είναι ικανοί να χρησιμοποιούν τη γνώση για την επίλυση κλινικών προβλημάτων.

- Να είναι ικανοί να συνεχίσουν τις μεταπτυχιακές τους σπουδές.

Για τη λήψη Δ.Μ.Σ. οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα, τα σεμινάρια, τις ασκήσεις προσομοίωσης και την επιτυχή συγγραφή εργασιών που θα τους ανατεθούν. Η αξιολόγηση της επάρκειας των φοιτητών θα πραγματοποιείται με:

- Γραπτές εξετάσεις ανά μάθημα.
- Εκπόνηση ατομικών εργασιών.
- Συμμετοχή των φοιτητών σε σεμινάρια και συνέδρια.

Επάρκεια διδακτικού προσωπικού

Στο Δ.Π.Μ.Σ. θα διδάσκουν πρωτίστως μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών και του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής που υπηρετούν γνωστικά αντικείμενα που έχουν απόλυτη συνάφεια με αυτό, όπως αποδεικνύεται από τα βιογραφικά τους σημειώματα τα οποία είναι αναρτημένα στους ιστοτόπους των Τμημάτων Ιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών και Βιοϊατρικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (www.med.upatras.gr και <https://bisc.uniwa.gr/>). Επίσης θα διδάσκουν μέλη ΔΕΠ Τμημάτων του ιδίων ή άλλων Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής που καλύπτουν τα γνωστικά αντικείμενα, καθώς και κατηγορίες διδασκόντων όπως ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 36 του Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114/τ. Α'). Με απόφαση της Ειδικής Διδρυματικής Επιτροπής και για εξειδικευμένα αντικείμενα, οι διδάσκοντες δύναται να προέρχονται από τον χώρο της βιοτεχνολογίας και φαρμακοβιομηχανίας όπως ορίζεται από την παρ. 5 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017.

Κατηγορίες πτυχιούχων που γίνονται δεκτοί

Στο Δ.Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί μετά από ανοικτή προκήρυξη και επιλογή, κάτοχοι τίτλου πρώτου κύκλου σπουδών των ακόλουθων Τμημάτων / Σχολών της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής: Ιατρικής, Φαρμακευτικής, Βιολογίας, Μοριακής Βιολογίας, Βιοϊατρικών Επιστημών, Χημείας, Βιοχημείας, Χημικών Μηχανικών, των Πανεπιστημίων της χώρας, καθώς και κάτοχοι ισότιμων και αντίστοιχων τίτλων σπουδών της ημεδαπής και αλλοδαπής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Αριθμός Εισακτέων

Ο αριθμός εισακτέων στο Δ.Π.Μ.Σ. κατ' έτος ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε τριάντα (30) μεταπτυχιακούς φοιτητές ανά έτος. Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., καθώς και Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. των Τμημάτων Ιατρικής, που πληρούν τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 34 καθώς και της παραγράφου 8 του άρθρου 34 του Ν.4485/2017, μπορούν μετά από αίτησή τους να εγγραφούν ως υπεράριθμοι, και μόνο ένας κατ' έτος στο Δ.Π.Μ.Σ., σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 45 του Ν.4485/2017.

Χρονική Διάρκεια του ΔΠΜΣ, Γλώσσα διδασκαλίας και αξιολόγηση φοιτητών

Το Δ.Π.Μ.Σ. διαρθρώνεται σε δύο (2) ακαδημαϊκά εξάμηνα, τα οποία περιλαμβάνουν οκτώ (8) θεωρητικά και πέντε (5) πρακτικά μαθήματα κορμού. Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Δ.Μ.Σ. ορίζεται σε δύο (2) ακαδημαϊκά εξάμηνα. Τα μαθήματα του Δ.Π.Μ.Σ. είναι εξαμηνιαία. Κύρια γλώσσα του Προγράμματος είναι η Αγγλική, αφ' ενός για να υπάρξει σύνδεση των σπουδών με το διεθνές περιβάλλον, αφ' ετέρου για να προσελκύσει αλλοδαπούς φοιτητές. Με απόφαση της Ειδικής Διδρυματικής Επιτροπής, μαθήματα δύνανται να διδαχθούν και στην Ελληνική γλώσσα. Η αξιολόγηση της επάρκειας των φοιτητών θα πραγματοποιείται με γραπτές εξετάσεις ανά μάθημα, εκπόνηση ατομικών εργασιών και με την συμμετοχή των φοιτητών σε σεμινάρια και συνέδρια. Για τη λήψη Δ.Μ.Σ. οι φοιτητές υποχρεούνται να παρακολουθήσουν και να εξεταστούν επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα, τα σεμινάρια, τις ασκήσεις προσομοίωσης και την επιτυχή συγγραφή εργασιών που θα τους ανατεθούν.

Περιγραφή του ενδεικτικού προγράμματος μαθημάτων με τις αντίστοιχες Πιστωτικές Μονάδες

Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων (Π.Μ. ή E.C.T.S.) που απαιτούνται για την απόκτηση του Δ.Μ.Σ. ανέρχεται 60, ήτοι 30 Π.Μ. το πρώτο εξάμηνο και 30 Π.Μ. το δεύτερο εξάμηνο. Το πρόγραμμα των μαθημάτων διαμορφώνεται ανά εξάμηνο ως εξής:

Εξάμηνο	Κωδικός	Μαθησιακός κύκλος (ΜΚ)	Τίτλος	Φόρτος εργασίας (ώρες/εξάμηνο)	ECTS Π. Μονάδες
1st	CGT 101	MK 1 (Μεικτό θεωρία & εργαστήριο)	Introduction to CGT GMP / Growing	230	9
1st	CGT 102	MK 2 (Μεικτό θεωρία & εργαστήριο)	Biological aspects of CGT / Basic cell biology	220	8
1st	CGT 103	MK 3 (Μεικτό θεωρία & εργαστήριο)	CGT regulations / Aseptic processing	220	8
1st	CGT 104	MK 4 (Θεωρία)	Statistical process and medical data analysis	140	5
2nd	CGT 201	MK 5 (Μεικτό θεωρία & εργαστήριο)	From development to GMP / EM	230	9
2nd	CGT 202	MK 6 (Μεικτό θεωρία & εργαστήριο)	QC for CGT / Equipment	230	9
2nd	CGT 203	MK 7 (Θεωρία)	Clinical aspects in CTG	160	6
2nd	CGT 204	MK 8 (Θεωρία)	Scientific /Lab Management	160	6

			Total	1590	60
--	--	--	--------------	-------------	-----------

Το προτεινόμενο πρόγραμμα των μαθημάτων που η τελική του διαμόρφωση θα γίνει από την Ε.Δ.Ε. διαμορφώνεται αναλυτικά ως εξής:

Semester	Week	Days	Hours	Modules	Title
1 st	1-6	Day 1	4	Module 1	Introduction to CGT GMP
1 st		Day 2	4	Module 2	Biological aspects of CGT
1 st		Day 3	3	Lab for module 1	Growing
1 st		Day 4	3	Lab for module 2	Basic cell biology
1 st	7	Exam		Modules 1 & 2	
1 st	8-14	Day 1	4	Module 3	CGT regulations
1 st		Day 2	4	Module 4	Statistical process , data analysis
1 st		Day 3	3	Lab for module 3	Aseptic processing
1 st	15	Exam		Modules 3 & 4	
2 nd	16-22	Day 1	4	Module 5	From development to GMP
2 nd		Day 2	4	Module 6	QC for CGT
2 nd		Day 3	3	Lab for module 5	EM
2 nd		Day 4	3	Lab for module 6	Equipment
2 nd	23	Exam		Modules 5 & 6	
2 nd	24-30	Day 1	4	Module 7	Clinical aspects in CTG
2 nd		Day 2	4	Module 8	Scientific /Lab Management
2 nd	31	Exam		Modules 7 & 8	

Μεταπτυχιακός Τίτλος

Το Δ.Π.Μ.Σ. απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στην «Cell and Gene Therapies: from bench (GMP) to bedside».

Διάρκεια λειτουργίας και αξιολόγηση του προγράμματος

Το προτεινόμενο Δ.Π.Μ.Σ. προβλέπεται να λειτουργήσει για 10 (δέκα) έτη, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις. Σε κάθε κύκλο σπουδών θα πραγματοποιείται εσωτερική αξιολόγηση (ΜΟ.ΔΙ.Π. Παν/μίου Πατρών & Δυτικής Αττικής) ή/και ανεξάρτητους εθνικούς φορείς (Α.ΔΙ.Π.). Η συνεχής βελτίωση της ποιότητας σπουδών του Δ.Π.Μ.Σ. μέσω της αξιολόγησης αποτελεί βασικό στοιχείο για την επιτυχία και τη βιωσιμότητα του Δ.Π.Μ.Σ. Με την συμπλήρωση της πενταετίας θα πραγματοποιηθεί εξωτερική αξιολόγηση τα αποτελέσματα της οποίας θα καθορίσουν την ανάγκη τυχόν τροποποιήσεων ώστε το Πρόγραμμα να συνεχίσει να είναι ανταγωνιστικό και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της επιστήμης.

**ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ (Ε.Π.Σ.)
ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ**

**Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) των
Τμημάτων Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών
και του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής
Αττικής με τίτλο
«Cell and Gene Therapies: from bench (GMP) to bedside»**

Το παρόν Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) συνάπτεται την .... 201... μεταξύ των Τμημάτων Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών (Π.Π.) και του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (Πα.Δ.Α), στο πλαίσιο του οποίου τα δύο Τμήματα αποδέχονται το παρόν Ε.Π.Σ. για την παροχή ενός Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) στην «Cell and Gene Therapies: from bench (GMP) to bedside» και δια του οποίου συμφωνούνται τα εξής:

1. Τα παραπάνω δύο συμβαλλόμενα Τμήματα των Π.Π. και Π.Α.Δ.Α. δηλώνουν την πρόθεσή τους να συμβάλλουν από κοινού για τη λειτουργία Δ.Π.Μ.Σ. με τίτλο: «Cell and Gene Therapies: from bench (GMP) to bedside» που οδηγεί στη λήψη Δ.Μ.Σ. και το οποίο θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2024 - 2025 .
2. Το υπό ίδρυση Δ.Π.Μ.Σ. αποτελεί νέο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών σπουδών.
3. Το παρόν Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας καθορίζει θέματα λειτουργίας και διοίκησης, επιλογής των μελών της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.), του Διευθυντή του Προγράμματος και γενικά κάθε θέμα που κρίνεται αναγκαίο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία για την εύρυθμη λειτουργία του Δ.Π.Μ.Σ.
4. Το Πρόγραμμα θα περιγράφεται στο επίσημο έγγραφο του κύκλου σπουδών των Τμημάτων των Π.Π. και Πα.Δ.Α και η λειτουργία του Προγράμματος θα συμμορφώνεται με το εν λόγω έγγραφο και τις συναφείς ρυθμίσεις διασφάλισης ποιότητας, καθώς και τις διοικητικές ρυθμίσεις των Π.Π. και Πα.Δ.Α
5. Τα Συνεργαζόμενα Τμήματα των συνεργαζόμενων Πανεπιστημίων οργανώνουν από κοινού το Δ.Π.Μ.Σ. που οδηγεί στην απονομή Δ.Μ.Σ. στην «Cell and Gene Therapies: from bench (GMP) to bedside».
6. Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται σε δύο (2) εξάμηνα.
7. Η κύρια γλώσσα διδασκαλίας του Δ.Π.Μ.Σ. είναι η Αγγλική. Ως γλώσσα διδασκαλίας μπορεί να χρησιμοποιηθεί και η Ελληνική για μέρος μαθημάτων ή διαλέξεων και για τη διευκόλυνση των προσκεκλημένων και Επισκεπτών Επιστημόνων Ιδρυμάτων της ημεδαπής.
8. Η διδασκαλία των θεωρητικών μαθημάτων πραγματοποιείται με παράλληλη σύνδεση -τηλεκπαίδευση στις εγκαταστάσεις των δύο Τμημάτων. Η εξ

αποστάσεως εκπαίδευση δύναται να πραγματοποιείται σε ποσοστό έως και τριανταπέντε τοις εκατό (35%).

9. Τα Συνεργαζόμενα Τμήματα θα διαθέσουν από κοινού την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή και το απαραίτητο διδακτικό και λοιπό προσωπικό. Στην Πάτρα, το Δ.Π.Μ.Σ. θα λειτουργεί στην κτιριακή υποδομή του κτιρίου Προκλινικών Λειτουργιών και Κλινικών Λειτουργιών του Τμήματος Ιατρικής, η οποία καλύπτει ικανοποιητικά τις ανάγκες σε χώρους διδασκαλίας, τηλεεκπαίδευσης και εργαστηρίων. Στην Αθήνα, το Δ.Π.Μ.Σ. θα λειτουργεί στις κτιριακές εγκαταστάσεις του Τμήματος Βιοϊατρικών Επιστημών της Πανεπιστημιούπολης «Άλσους Αιγάλεω» συμπεριλαμβανομένων των αιθουσών διδασκαλίας, τηλεεκπαίδευσης και εργαστηρίων. Οι πρακτικές ασκήσεις θα διεξάγονται και σε συνεργαζόμενα εργαστήρια άλλων ιδρυμάτων ή φορέων κατόπιν συμφωνίας.

10. Η παρακολούθηση των μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Η φοίτηση είναι επαρκής, εφόσον το σύνολο των απουσιών του φοιτητή δεν υπερβαίνει το 10% του συνολικού αριθμού των πραγματοποιηθεισών ωρών στο σύνολο του ακαδημαϊκού έτους. Για ειδικούς λόγους, ο αριθμός των απουσιών μπορεί να αυξάνεται στο 20% του συνολικού αριθμού των ωρών. Οι λόγοι αυτοί θα πρέπει να οφείλονται σε αντικειμενικά σοβαρές αιτίες και να τεκμηριώνονται. Η βαθμολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται με βαθμολογική κλίμακα από το μηδέν (0) μέχρι το δέκα (10) με βάση το πέντε (5). Το δικαίωμα επανεξέτασης ισχύει όπως ορίζεται στην παράγραφο 6, του άρθρου 34, του ν. 4485/17. Ο διδάσκων του μαθήματος με τη σύμφωνη γνώμη του Διευθυντή του Δ.Π.Μ.Σ. μπορεί να αξιοποιεί την υλικοτεχνική υποδομή που προσφέρεται από τα Τμήματα, την πλατφόρμα ηλεκτρονικής εκμάθησης των Ιδρυμάτων και τις σύγχρονες τεχνολογίες συμπληρωματικά, με τη συμβατική, δια ζώσης ή με τηλεδιάσκεψη σύγχρονη ή ασύγχρονη διδασκαλία του μαθήματος.

11. Λοιπά θέματα καθορίζονται στον Κανονισμό Σπουδών του Δ.Π.Μ.Σ., που συντάσσεται από τα συντονιστικά όργανα του Δ.Π.Μ.Σ. και ακολουθεί την κείμενη νομοθεσία.

12. Τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη του Δ.Π.Μ.Σ. και των συλλογικών οργάνων, που λειτουργούν στα πλαίσια αυτού, καθώς και τις υπηρεσίες προς τους μεταπτυχιακούς φοιτητές παρέχει το Τμήμα Ιατρικής του Π.Π. ως Επισπεύδον Τμήμα και υποστηρίζεται από το Τμήμα Βιοϊατρικών Επιστημών του Πα.Δ.Α ως Συνεργαζόμενο Τμήμα. Το κόστος της γραμματειακής υποστήριξης και στους δύο φορείς θα καλύπτεται από τα έσοδα του Δ.Π.Μ.Σ.

13. Η διοικητική υποστήριξη των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών συνίσταται μεταξύ άλλων στη γραμματειακή εξυπηρέτηση των Συλλογικών Οργάνων, την προώθηση διαδικασιών για τη σύνταξη και δημοσίευση προκηρύξεων, για την υποβολή αιτήσεων, συγκέντρωση δικαιολογητικών υποψηφίων, εγγραφή των μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής,

σύνταξη καταλόγων εγγραφόμενων μηχανογραφικώς, τήρηση μερίδας για κάθε εγγεγραμμένο, σύνταξη ωρολογίου προγράμματος με ευθύνη του Διευθυντή του Δ.Π.Μ.Σ. και ανακοίνωση από τη Γραμματεία, έκδοση πάσης φύσεως πιστοποιητικών και βεβαιώσεων, προώθηση διαδικασιών χορήγησης υποτροφιών, δελτίων φοιτητικών εισιτηρίων και λοιπών παροχών προβλεπόμενων υπό των εκάστοτε ισχυουσών διατάξεων, διαδικασιών απονομής τίτλων, παροχή πάσης φύσεως πληροφοριών, σχετικά με τη λειτουργία του Προγράμματος.

14. Η Ειδική Διϊδρυματική Επιτροπή (Ε.Δ.Ε.) του Προγράμματος συγκροτείται συνολικά από επτά (7) μέλη: τέσσερα (4) μέλη ΔΕΠ από το Τμήμα Ιατρικής του Π.Π., τρία (3) μέλη ΔΕΠ από το Τμήμα Βιοϊατρικών Επιστημών του Πα.Δ.Α (σύμφωνα με τη διάταξη «κατ' αναλογία του αριθμού των διδασκόντων τους στο ΔΠΜΣ») και δύο (2) εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών που εκλέγονται από τους φοιτητές του οικείου Μεταπτυχιακού Προγράμματος για ετήσια θητεία. Σε περίπτωση αδυναμίας συμπλήρωσης του απαιτούμενου αριθμού των μελών ΔΕΠ της Ε.Δ.Ε. από ένα συνεργαζόμενο Τμήμα, δύναται να πληρωθεί η θέση από μέλος ΔΕΠ συναφούς αντικείμενου άλλου Τμήματος. Τα μέλη ΔΕΠ της Ε.Δ.Ε. εκλέγονται από τις Συνελεύσεις των Συνεργαζόμενων Τμημάτων, για διετή θητεία. Η Ε.Δ.Ε. ασκεί τις αρμοδιότητες της Συνέλευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 31 του Ν. 4485/2017. Πρόεδρος της Ε.Δ.Ε είναι ο Διευθυντής του Δ.Π.Μ.Σ.

15. Ο Διευθυντής του Προγράμματος εκλέγεται μαζί με τον Αναπληρωτή του με μυστική ψηφοφορία από την Ε.Δ.Ε. και ορίζεται μαζί με τον Αναπληρωτή του για διετή θητεία. Εκλέγεται ο υποψήφιος που θα συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων. Προέρχεται από τα μέλη ΔΕΠ της Ε.Δ.Ε. και είναι υποχρεωτικά μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.). Ο Διευθυντής ανήκει στην βαθμίδα του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή, ανήκει στο Τμήμα Ιατρικής του Π.Π. (επισπεύδον Τμήμα) και είναι του ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του Προγράμματος. Ο Διευθυντής δε μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβής για το διοικητικό του έργο ως Διευθυντής. Προεδρεύει της Ε.Δ.Ε. και της Σ.Ε., εισηγείται σε αυτά τα όργανα κάθε θέμα που αφορά την αποτελεσματική λειτουργία του Προγράμματος και ασκεί τις αρμοδιότητες που ορίζονται από τον Ν. 4485/2017.

16. Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Δ.Π.Μ.Σ. απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. των Συνεργαζόμενων Τμημάτων, τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από την Ε.Δ.Ε. για διετή θητεία. Η Σ.Ε. έχει την ακόλουθη σύνθεση: δύο (2) μέλη ΔΕΠ από το Τμήμα Ιατρικής του Π.Π. και δύο (2) μέλη ΔΕΠ από το Τμήμα Βιοϊατρικών Επιστημών του Πα.Δ.Α. Το πέμπτο μέλος είναι ο Διευθυντής του προγράμματος, ο οποίος προέρχεται από το Τμήμα συντονισμού του προγράμματος. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον

συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και ασκεί τις αρμοδιότητες της Επιτροπής Αξιολόγησης Υποψηφίων.

17. Η διδασκαλία των μαθημάτων και των εργαστηριακών ασκήσεων του Δ.Π.Μ.Σ. ανατίθενται από την Ε.Δ.Ε. με απόφασή της, ύστερα από εισήγηση της Σ.Ε. Σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τη διδασκαλία μαθημάτων και ασκήσεων του ΔΠΜΣ μπορούν να αναλάβουν μέλη ΔΕΠ και Ε.Ε.Π, Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., ή διδάσκοντες σύμφωνα με το π.δ. 407/1980 (Α'112) ή το άρθρο 19 του Ν1404/1983 (Α'173) ή την παρ. 7 του άρθρου 29 του νόμου 4009/2011, ή αφυπηρετήσαντα μέλη ΔΕΠ των οικείων Τμημάτων. Όλοι οι διδάσκοντες πρέπει να είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, εκτός αν το γνωστικό τους αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθης η εκπόνηση διδακτορικής διατριβής. Η ΕΔΕ του Τμήματος αξιολογεί τις ανάγκες του Π.Μ.Σ. σε διδακτικό προσωπικό και, εφόσον τα υφιστάμενα μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π, Ε.Τ.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π, αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. και οι διδάσκοντες σύμφωνα με το π.δ. 407/1980 (Α'112) ή το άρθρο 19 του Ν1404/1983 (Α'173) ή την παρ. 7 του άρθρου 29 του νόμου 4009/2011, δεν επαρκούν, με αιτιολογημένη απόφαση της αποφασίζει την ανάθεση διδακτικού έργου σε μέλη Δ.Ε.Π. άλλων Τμημάτων του ίδιου Α.Ε.Ι. ή την πρόσκληση μελών Δ.Ε.Π. άλλων Α.Ε.Ι. ή ερευνητών από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α'258), συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών ή νέες προσλήψεις / συμβάσεις με τις ανωτέρω διατάξεις. Τέλος αποφασίζει την ανάθεση διδακτικού έργου σε επιστήμονες από τον χώρο της χώρας της βιοτεχνολογίας και φαρμακοβιομηχανίας της ημεδαπής ή αλλοδαπής σε περιπτώσεις ιδιαίτερα εξειδικευμένων αντικειμένων όπως ορίζεται από την παρ. 5 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017.

18. Επιτρέπεται η συνδιδασκαλία μαθημάτων με άλλα Π.Μ.Σ. στα οποία συμμετέχουν τα οικεία Τμήματα όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

19. Το διδακτικό προσωπικό μαθημάτων του Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών (Π.Π.Σ.) των συνεργαζόμενων Τμημάτων είναι υποχρεωμένο να δέχεται μεταπτυχιακούς φοιτητές που ενδεχόμενα τους ανατίθενται προαπαιτούμενα προπτυχιακά μαθήματα.

20. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές του Δ.Π.Μ.Σ. θεωρούνται μεταπτυχιακοί φοιτητές και των δύο συνεργαζόμενων Τμημάτων. Για τη χρονική διάρκεια ισχύος του παρόντος Ε.Π.Σ. και εφ' όσον οι εγγεγραμμένοι φοιτητές ολοκληρώσουν επιτυχώς το Πρόγραμμα, λαμβάνουν Δ.Μ.Δ.Σ. από το Π.Π. και Πα.Δ.Α

21. Τα Συνεργαζόμενα Τμήματα συμφωνούν να συμμετάσχουν το καθένα στις τυποποιημένες διαδικασίες και τις διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας,

στις ρυθμίσεις αξιολόγησης που ισχύουν, καθώς και των προβλεπόμενων από το νόμο φορέων χρηματοδότησης.

22. Το κόστος λειτουργίας του προγράμματος θα καλύπτεται με δίδακτρα ή χορηγίες. Το ύψος των διδάκτρων αποφασίζεται κάθε ακαδημαϊκό έτος από την Ε.Δ.Ε. και δεν υπερβαίνει τις 4,000€. Με την ίδια απόφαση της Ε.Δ.Ε. καθορίζονται ειδικές κατηγορίες διδασκων, υποτροφιών, ενισχύσεων αδύναμων φοιτητών, κ.α. Για τα δίδακτρα που καταβάλλει κάθε φοιτητής στο Πανεπιστήμιο Πατρών την ευθύνη διαχείρισης αυτών φέρει ο Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας του Πανεπιστημίου. Τα έξοδα του Επιστημονικού και Διοικητικού προσωπικού θα βαρύνουν τον προϋπολογισμό του Δ.Π.Μ.Σ.

23. Τα Λειτουργικά έξοδα των ιδρυμάτων που ορίζονται στο 30% των εσόδων από τα δίδακτρα των φοιτητών, κατανέμονται κατά 70% στο Πανεπιστήμιο Πατρών και 30% στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής.

24. Στην περίπτωση οιασδήποτε διαφοράς κατά τη λειτουργία του Δ.Π.Μ.Σ. η οποία δεν καλύπτεται από το παρόν Ε.Π.Σ., η εν λόγω διαφορά θα παραπέμπεται στα αρμόδια όργανα.

25. Το παρόν Πρωτόκολλο ισχύει από την περίοδο έγκρισης του προγράμματος εκτός εάν καταγγελθεί α) από οιοδήποτε εκ των μερών με γραπτή κοινοποίηση προ δώδεκα (12) μηνών ή β) λόγω μη τήρησης, εξ οιοδήποτε εκ των μερών, των όρων του παρόντος Πρωτοκόλλου, κατόπιν δε τούτου το/α άλλο/α μέρος/η δικαιούται/νται να επιδώσει/ουν αμέσως κοινοποίηση καταγγελίας. Υπό τον όρο ότι, και εφόσον η καταγγελία είναι έγκυρη σύμφωνα με την παραπάνω παράγραφο 18α), στους μεταπτυχιακούς φοιτητές που εγγράφηκαν στο εγκεκριμένο πρόγραμμα, και των οποίων η πρόοδος θεωρείται ικανοποιητική, θα τους δίνεται η δυνατότητα, με τη σύμφωνη γνώμη των άλλων μερών, να ολοκληρώσουν τον κύκλο σπουδών τους.

26. Για τις προτεινόμενες τροποποιήσεις αυτού του Πρωτοκόλλου, κατά την περίοδο λειτουργίας του εν λόγω προγράμματος, απαιτείται η έγκριση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Πατρών και της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Τυχόν προτεινόμενες αναθεωρήσεις του προγράμματος, του περιεχομένου, των κανονισμών ή της παροχής του, για τις οποίες απαιτείται έγκριση του Πανεπιστημίου Πατρών, υποβάλλονται σύμφωνα με τα πρότυπα και τις απαιτήσεις διασφάλισης ποιότητας του Πανεπιστημίου Πατρών.

27. Το παρόν πρωτόκολλο συνεργασίας των δύο Τμημάτων ισχύει μετά την αποδοχή του από τις Συνελεύσεις και των δύο συνεργαζόμενων Τμημάτων και τις συγκλήτους των Πανεπιστημίων Πατρών και Δυτικής Αττικής.

Το Πανεπιστήμιο Πατρών πιστοποιεί ότι το παρόν Ε.Π.Σ. συνήφθη την ...../...../..... στην Πάτρα και ερμηνεύεται σύμφωνα με την κείμενη Ελληνική Νομοθεσία.

ΣΕ ΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ τα μέρη παραθέτουν τις υπογραφές τους στο παρόν την ημέρα και το έτος που αναγράφεται παραπάνω.

Για το Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών
Ο Πρόεδρος

Μέγας Παναγιώτης
Καθηγητής

Για το Τμήμα Βιοϊατρικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής
Ο Πρόεδρος

Δημήτριος Χανιώτης
Καθηγητής

Ο Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών και Διεθνών Θεμάτων Πανεπιστημίου Πατρών,

Διονύσιος Μαντζαβίνος
Καθηγητής

Η Αντιπρύτανης Ακαδημαϊκών Υποθέσεων & Φοιτητικής Μέριμνας

Ευσταθία Γ. Παπαγεωργίου
Καθηγήτρια